



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

8 Vtrùm in osculis, tactibus, & aspectibus sit peccatum mortiferum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Retractio. flagitij, tenere se retrahere ante spermatifimum, etiam si complex iam feminarit; imò etiam si ex vi prioris commotionis, post retractionem esset futura feminatio extra vas. Ratio est, quia omni momento tenetur opus prauum abrumper. Nec refert quòd inde sequatur aliud incommodum, quod sit contra naturam generationis: quia illud per accidens & præter intentionem obuenit. nullo enim modo erat intentà effusio illa extra vas, sed solùm abruptio operis mali, ex qua illud præter intentionem sequitur: Simili modo tenetur abstinere à copula, etiam si dum se ad illam præparauit, ita esset concitatus, vt nisi pergat, sit futura effusio extra. Confir. quia ante spermatifimum actus est solùm inchoatus & imperfectus in genere luxuria: ergo voluntariè continuando committit nouam culpam: nam finis & consummatio operis illius est in seminatione. quod confir. quia iniuria prolis est in seminatione: ex hac enim sequuntur incommoda supradicta. Aliqui tamen in supradicto casu contrarium tenent; quia retrahere se est contra naturam generationis, quorum sententiam esse probabilem affirmat noster Sancius lib. 9. de matrim. disput. 19. n. 7. Sed quod diximus est verius, & ipsi quoque placet. nam quod directè ibi fit, non est contra naturam generationis positiuè, sed negatiuè, quia actus inchoatus non completur: sed huius rei subest iusta causa. imò nec maritus semper actum inchoatum complere tenetur, vt statim dicemus.

In actu coniugali huiusmodi retractio fieri non potest; nisi fortè in mora sit periculum vitæ (vt si hostis repente irruat); vel in signis verecundia, vt si amici vel alij ex improviso superueniant. tunc enim incommoda inde secuta non sunt voluntaria; vnde nec imputantur ad culpam. potest tamen fieri absque peccato mortali in duobus euentis, extra prædicta pericula. Primò, si mulier viri suscepta genitura se retrahat, priusquam ipsa suam conferat. Ratio est; tum quia secundum veriorè & probabiliorem sententiam, sperma muliebri etsi sit valdè conueniens, non tamen est necessarium ad generationem. tum quia si ipsa in actu nihil efficit; potest statim se ad illud excitare, cum hoc nihil sit aliud quàm actum coniugalem complere; vt infra dubit. 14. dicitur.

Secundò, Si vir se retrahat muliere consentiente. nam absque eius adsensu fieri non posse certum est, cum ius habeat maximè ad genituram viri, & ad talem actum vnde possit sequi procreatio liberorum. Hic tamen duæ debent adesse circumstantia. Prior, vt in muliere seminatio non sit facta, neque sit periculum illius, ex vi concitationis prauia. Altera, vt marito post retractionem non impendat periculum effusionis extra. His concurrentibus cum ob paupertatem non possunt plures alere proles, dicunt multi DD. non damnandos coniuges peccati mortalis si se in opere retraxerint. ita Angelus v. Debitum, num. 26. citans Paludanum, qui id docet in 4. d. 31. quaest. 3. conclus. 5. Siluest. v. Debitum, num. 9. Fumus eodem, num. 9. Fauet Caietanus q. 154. art. 11. versus finem. Hæc breuiter in materia verecundia verecundè dixerim ob Confessarios, qui ob crebros euentus hæc non debent ignorare. Vide Sancium lib. 9. de matrim. disp. 19. qui rem hanc fusè & doctè profequitur.

DUBITATIO VIII.

Vtrum in osculis, tactibus, & aspectibus sit peccatum mortiferum.

D. Thomas q. 154. art. 4.

NOtandum est, Osculum posse fieri tripliciter. Primò, In signum amicitia. Secundò, Osculum Causà delectationis concubitus. Tertio, Causà delectationis ipsius osculi secundum se considerati. Idem dicendum de tactu partis honestæ.

Contactus etiam partis verendæ potest fieri toridem modis. Primò, Causà medicandi, vel aliâ necessariâ. Secundò, Causà voluptatis concubitus. Tertio, Causà voluptatis illius contactus per se spectati. His positis,

Dico Primo, Osculū causà amicitia, secundum consuetudinem patriæ, per se est licitum; similiter & delectatio inde consequens. Est communis sententia DD. & patet ex Scripturis & vsu generis humani. Ratio est, quia hoc nihil est aliud, quàm testari signo externo beneuolentiam, & vnionem animorum, (cuius osculum est symbolum) fundatam in coniunctione sanguinis, vel professionis; vt olim inter Christianos; vel in alia causa honesta: vnde etiam delectatio hinc consequens, licita est. Sicut enim licitum est delectari amicitia & coniunctione, ex qua amicitia est orta, & præsentia amici; ita etiâ testificatione & vsu signi illius amicitia. seruandum tamen hinc decorum, & consuetudo recepta, cauendum que scandalum: non enim decet viros Ecclesiasticos, maximè Religiosos, hoc modo testari amicitiam erga feminas; etiam si aliquo modo sanguine iunctæ essent; vel pueros, ex quibus aliquid periculi vel scandali nasci possit.

Dico Secundò, Oscula, si fiant causà delectationis concubitus extra matrimonium, sunt peccata mortifera, & pertinent ad speciem illius actus, ad cuius delectationem referuntur. Ita D. Thomas hoc art. 4. & alij Doctores omnes. Potest autem id fieri dupliciter. Primò, Si quis vtatur osculo tamquam dispositione ad concubitum; nimirum cum animo per illas blanditias ad concubitum excitandi; & de hoc est res manifesta; nam ordinatur ad finem mortiferum: vnde pertinet ad speciem illius actus ad quem ordinatur, & disponit; siue ille sit fornicatio simplex, siue adulterium, siue incestus, siue alterius speciei.

Secundò, Si vtatur tamquam signo, quo phantasia representetur ipse concubitus; vt sic voluptate concubitus in signo fruatur. Hoc modo constat etiam esse mortale: quia exhibet voluptatem actus illiciti tamquam præsentis, simili modo corpus commouens, & ad seminationem spiritus concitans.

Nec refert quòd ille non cupiat vterius progredi, quia eti non cupiat opus ipsum facere exterius, tamen vult illud habere præsens in imaginatione, eoque sic frui: quo modo fit in delectatione morosa absque signo externo, vt infra dubit. 15. dicemus.

Sed difficultas est de osculo, quatenus ipsum per se est actus delectabilis carni, & remotè disponens ad seminationem; Vtrum si quis hac ratione illo vtatur, non intendens vterius voluptatem, quàm quæ præcisè ex ipso osculo nascitur, peccet mortiferè, seposito periculo pollutionis, & vterius contentus.

36
Osculum
tripliciter
figi potest.

Osculum
causà amicitia.

57
Causà delectationis
concubitus.

58
De osculo
per se spectato.

Videtur enim non tam grauius peccare. Primò, Quia non intendit frui voluptate concubitus, aut seminationis; neque alia, quæ ad hanc propinquè excitet, (qualis est in contactu turpi) sed longè minore, & quæ solum remorè ad illam disponat: ergo non pertinet ad eandem speciem, nec est peccatum mortiferum: sicuti nec ea, quæ ad alia peccata longinquè dirigunt, vt ad ebrietatem, furtum, homicidium, sunt peccata mortifera: vnde nec denegatur absolutio Sacramentalis ijs, qui ab huiusmodi nolunt abstinere.

Secundò, In alijs peccatorum generibus datur non solum peccata graui, sed etiam leuia, ratione paruitatis materiæ; vt patet in furto, in detractioe, in contumelia, in læsione corporali, in timiditate, seu ignaui, in impatientia, in gula, in sacrilegio, in votorum & iuramentorum violatione, & alijs peccatis; exceptis illis, quæ directè opponuntur virtutibus Theologicis, quarum materia vel obiectum est Deus: cur non etiam in peccatis luxuriæ detur paruum ratione materiæ, quod non sit nisi veniale, etiam si cum plena deliberatione fiat? Sanè non videtur posse dari vlla ratio cur id sit peculiare in hoc genere peccati; præsertim cum in materia eius sint diuersi gradus, tum actuum, tum voluptatum, ordine quodam secundum magis & minus se habentium.

Tertiò, Sponsis de futuro conceditur ea voluptas, quæ præcisè ex osculo & contactu manus vel faciei percipitur; ita vt nec venialiter quidem in ea peccent, vt docet Nauar. c. 16. num. 12. Toletus lib. 5. c. 14. Valentia disput. 9. q. 3. part. 3. (quamuis Caiet. art. 4. insinuet esse peccatum veniale: quia cum sponsalia sint dispositio ad matrimonium, sponsi ius habent ad id, quod est dispositio & preparatio ad actum matrimonij, vt iisdem docent: atqui id nullo modo eis esset licitum, nisi esset dispositio & voluptas remota, & parua in hoc genere, & ex se insufficientis ad excitandum actum principale. Itaque hoc signum est, non esse peccatum mortiferum inter non sponsos.

Obiectio.

Dices, Osculum tale naturâ suâ ordinatur ad concubitum, vt etiam patet ex vsu & instinctu quorundam animantium, in quibus huiusmodi signa solent præcedere: ergo qui consentit in illud, censetur consentire in voluptatem concubitus; ac proinde peccat mortiferè.

Respons.
Remorè
tendunt ad
concubi-
tum.

Respondeo negando consequentiam: etsi enim naturâ suâ eò tendat; tamen hæc tendentia est remota, & ab agente non eò refertur, sed sistitur in voluptate, quam actus ipse per se habet: quæ multum distinguitur à voluptate concubitus. Vnde non est necesse, vt qui in illam consentit, etiam videatur in hanc consentire. sicut qui consentit in litigium, non idèò consentit in homicidium; aut qui in potum largiorem quàm necessitas postulet, in ebrietatem. Confirmatur, quia alioquin etiam inter sponsos essent illiciti; cum hi non possint consentire in voluptatem concubitus præsentem.

59

Hæc sententia videri possit alicui probabilis; vnde in eam valdè inclinat Nauarrus, de pœnitent. d. 1. cap. Si cui. 30. in fine, eam quæ tenet Martinus de Magistris, & aliqui recentiores, quibus idem videtur de vitio; eò quòd hic sensus sit magis spiritalis, nec ita moueat aut alteret naturam ad carnalia, vt contactus turpis.

*Sententia
receptior.*

Verum communior sententia est, in istis esse peccatum mortiferum; quæ & mihi probatur: tum

quia communior; tum quia tutius est vt omnia ista quàm maximè vitentur: tum quia sæpè est periculum vterioris consensus, vel morosæ delectationis, vel etiam pollutionis, ratione temperamenti, aut peculiaris dispositionis corporis; quam ob causam expedit in huiusmodi non esse laxum. Vnde etiam inter sponsos censo planè dissuadenda, si causâ voluptatis fiant. Confirm. hæc sententia; Primò, Ratione suprâ indicata. quia osculum vt est delectabile carni, naturâ suâ est signum copulæ vel instantis vel futuræ: vt etiam ex vsu animalium constat. sicut enim osculum amicitia, signum est vnionis animorum; ita carnale, coniunctionis corporum. explicatur enim hoc signo interior affectus; & prius quodammodò fit in signo, quod postea implendum in opere. itaque in eo contineri videtur tacitus quidam consensus in copulam. Secundò, Quia materia non debet censeremota, quæ tantam vim habet ad libidinis ignem excitandum, & sciendum spermatissimum. Alia tamen est ratio ad spectum, vt rectè Caietan. v. Impudicitia, sub finem. quia naturâ suâ eò non tendit, vnde nec habet tam sensibilem voluptatem, nec corpus ita commouet. Tertiò, Quia talis contactus est impudicitia quædam; nam fit causâ voluptatis impuræ. atqui impudicitia excludit à regno celorum, vt in frâ ex Apostolo dicitur: ita Caiet. suprâ. Itaque sententiam illam non dixerim probabilem. Idem sentiendum de amplexibus.

Ad Primam rationem pro ea adductam, negandum est esse dispositionem remotam in natura sanguinea, aut feruente. Ad Secundam, etiam hæc fortè potest dari materia parua, vt si contactus sit ad eò leuis & breuis, vt non sit aptus notabilem commotionem excitare. dici etiam potest, etsi in contactu non sit materia leuis, posse tamen eam dari in visu; & hoc sufficere. Ad Tertiam, Sponsis conceditur, quia est signum copulæ futuræ, in quam ratione matrimonij inchoati consentire possunt.

Dico Tertiò, Contactus partium verendarum, si fiat causâ medicandi, vel alia, quæ censetur necessaria, aut iusta, nullum est peccatum. est communis sententia DD. talis enim contactus est honestus moraliter, quia consentaneus rectæ rationi. Nec refert, quòd interim aliqua delectatio vel motus turpis subornatur; quia id est planè inuoluntarium.

Aduerte tamen, mulieres, præsertim virgines, non teneri huiusmodi genus medicandi in locis secretioribus à viris admittere, vt rectè docet Nauarrus d. cap. Si cui. n. 13. Ratio est, quia nemo tenetur admittere curationem, à qua non minùs abhorret quàm ab ipso morbo, vel morte: at multæ virgines pudicæ malunt tolerare morbum, vel mortem, quàm à viris contingi. Deinde nemo tenetur admittere id, cui coniunctum est periculum turpis motus, aut delectationis carnalis: imò ad heroicum caltatis gradum pertinet malle mori, quàm permittere in se turpes imagines, aut sensum vllum libidinis.

Dico Quartò, Si talis contactus fiat causâ voluptatis eius, quæ præcisè ex ipso nascitur, est peccatum mortiferum, etiam si desit vterior intentio. est communis DD. D. Thomæ & Caietani art. 4. Nauarti suprâ, & in Enchiridio, c. 16. num. 13.

Probatum Primò ex Scripturis: ad Galat. 5. 61
Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt fornicatio, im-
munditia, impudicitia, luxuria, &c. vbi impudicitia pueru-
poni-

60
Contactum
partium
indivisa-
rum, ex
causa iusta.

Si causâ
voluptatis
est pecca-
tum morti-
ferum.

ponitur inter peccata, quæ excludunt à regno: atqui *impudicitia* proprie consistit in turpibus contactibus, vt D. Thomas docet. Aduerte tamen, in Græco non haberi *impudicitiam*, sic enim ibi legitur: *ἀτιμία ἐστὶ μορφή, πορνεία, ἀκαθάρσια, ἀσέλγεια*. Latine: *Que sunt adulterium, fornicatio, immunditia, luxuria*. sed rectè hoc genus impudicitia per *ἀσέλγεια* significatur, quod generatim omnem luxuria intemperantiam complectitur; vel per *ἀκαθάρσια*, quæ omnem turpitudinem & impuritatem designat. Vnde etiam alibi sub hoc nomine ista turpitudine damnari intelligenda est: vt ad Ephes. 5. *Fornicatio, & omnis immunditia nec nominetur in vobis, &c.* & infra: *Hoc autem scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut auarus, &c. non habet hereditatem in regno Christi & Dei.* non enim A postolo est curæ, omnes libidinum species à fornicatione & adulterio distinctas propriis nominibus exprimere, sed satis ei est verbis generalibus indicare, vt notat D. Hieronymus in c. 5. ad Galatas, explicans illud, *Manifesta autem sunt opera carnis.*

2. Ex Patribus.

Secundò, Probat ex Patribus. D. Cyprianus Epist. 62. ad Pomponium: *Cerrè ipse concubitus, ipse complexus, ipsa confabulatio, & osculatio, & contentum duorum turpis & fœda dormitio, quantum dedecoris & criminis conficitur? quibus verbis docet, esse graue crimen virgini, dormire cum masculo, etiam si ab eo non corrumpatur; propter complexus, oscula, & fœdam corporum nudorum vicinitatem, quibus voluptas carnalis quaritur.*

D. Basilii lib. de vera virginitate: *Tactum verò ut sensuum omnium perniciosissimum, & sensissimè blandientem, sensusque reliquos in suas illecebras pellicientem, immaculatam quam maximam poterit curâ seruiabit.* loquitur de virgine: Vide sequentia. Vbi etiam ostendit, aspectum non allicere ad voluptatem, nisi per tactum quemdam: *Tactus enim, inquit, luminum radius, veluti quibusdam incorporeis manibus, quemcumque voluerit eminus tangit; & quæ corporis manibus attingere non potest, oculorum in tactibus patibonds complectitur, &c.*

62. 3. Ratione.

Tertiò, Ratione: Primò, Quia huiusmodi contactus non solent fieri nisi propter voluptatem resolutionis feminis: atqui intendere hanc voluptatem extra matrimonium, est peccatum mortiferum: ergo, &c.

Secundò, Quia per se & proximè ad hanc disponunt, & hæc ordinariè ex illis sequitur, vt passim Doctores tradunt: ergo pertinent ad eandem speciem morale, tamquam occasio & causa propinqua.

Si causa curiositatis fiat.

Aduerte tamen, secundum quosdam, si talis contactus non fiat causâ voluptatis carnalis, sed solius curiositatis, per se non esse peccatum mortiferum; præsertim si periculum pollutionis absit: quia tunc sub alia ratione magis spiritali & eleuata apprehenditur, quæ tantam vim ad naturam concitandam non habet: & affectus non quarit in eo voluptatem carnalem, sed curiosè cognitionis. Videntur id insinuare DD. cum dicunt illa esse peccata mortifera, si causâ voluptatis fiant; quam restrictionem non adderent, si idem putarent, dum causâ curiositatis. Verum talis curiositas est periculosa: vnde non solum vt peccatum veniale, sed etiam ob periculum mortalis cauenda.

63

Petes Primò, Vtrum in turpiloquio sit peccatum mortiferum.

Respondeo, Si fiat animo se oblectandi rebus ipsis narratis, & imaginationi obiectis tamquam presentibus, est peccatum mortiferum; sicut & ipsa delectatio morosa, cuius causâ fit. Similiter si animo excitandi se vel alios ad turpia, vel cum periculo in illa contentiendi, etiam si animus iste desit. Si verò solum fiat ob voluptatem, quæ præcisè ex ipsa narratione capitur, absque vltiore intentione, est peccatum veniale; vt docet Toletus lib. 5. cap. 14. Ratio est, quia est solum voluptas remota, ex confusa apprehensione rerum narratarum, tamquam absentium, proueniens, solum remota ad turpia disponens: non enim narrata & audita leuiter, ita mouent vt visa; & multò minùs quàm contacta. Nec refert etiã fortè talia dicens vel audiens rideat, videaturque illis affici, modò reuerà non delectationis veneret, sed ioci causâ id faciat, & vrbanitatis. Non tamen excusandi, qui volunt videri turpibus dediti, & inde æstimari. nam de letali peccato gloriam querere, est letale, ob illius complacentiam. Si complacentia in turpitudinem ablit, & solum velit apud focios videri fuisse huiusmodi deditus, vt æstimetur ingenium, dexteritas, virilitas, experientia, seposito scandalo non videtur damnandus peccati mortiferi, vt dictum est sup. lib. 2. cap. 47. n. 42. Numquam tamen castus animus huiusmodi narrationibus & iocis sciens & volens delectabitur.

Petes Secundò, Vtrum femina aduertens se tangi ab alio affectu libidinoso, teneatur sub peccato mortali se retrahere, vel impedire talem contactum.

64.

Si contactus per se honestus, ex affectu carnis procedat.

Respondeo, Si contactus sit exterius honestus, & iuxta receptum patriæ morem fiat, vt cum in aduentu, vel recessu amicorum, osculum figitur, vel dextera apprehenditur; non tenetur illum refugere, etiam si impurum alterius animum nouerit, vt rectè Caiet. hoc loco docet. Ratio est, quia hic actus per se est licitus.

Nec refert, quòd iste praua intentione faciat; quia quando duo ad vnum opus concurrunt, potest alter facere vel pati bona intentione, quod alter facit malâ: vt multis exemplis ostendi potest. Quod generaliter verum est, quotiescumque ille iustam causam habet non detrectandi; qualis in proposito est patriæ consuetudo, & amicitia, vel consanguinitas. Idem dicendum de contactu locorum secretorum, cum medicamenta applicanda, vel alia causa iusta intercedit; quia actus exterius cum istis circumstantiis est honestus. Hæc intellige, quantum est ex lege virtutis temperantia: nam lege charitatis, ne videlicet alter peccet, tenetur huiusmodi contactus, si commodè potest, declinare.

Si autem contactus per se, & spectatis externis circumstantiis, sit inhonestus, tenetur sub peccato mortali illum vitare, si potest. Ratio est, quia sicuti lege castitatis tenemur vitare pollutionem, ita etiam id quod ad eam excitat: atqui non minùs ad eam excitat talis contactus passiuus quàm actiuus, id est, non minùs ita tangi quàm tangere; ergo sicuti tenemur vitare actiuum sub mortali, ita etiam passiuum. Dicitur autem non posse vitare, quando sine graui incommodo non potest: quod incommodum debet esse tale, vt perpeffioni istius contactus vel violationis præponderet, vel saltem sit æquale: vt si periculum mortis, infamiae, vel amissionis bonorum

norum non permittenti impendeat. Vide Caietanum art. 4. sub finem.

65
Aspectus.

Quod ad aspectum attinet, si versetur circa partes honestas, nullum in eo per se præcisè est peccatum, nisi fortè actus otiosi, aut si ad concupiscendum fiat, vt docet Caiet. v. Impudicitia. Et ratio est, quia cum aspectus sit sensus magis eleuatus & spiritalis, per se non mouet ad voluptatem carnalem. Potest tamen esse peccatum ratione periculi, maximè si sit diurnus. v. g. circa feminam pulchram. Nam aspectus facit vt phantasia apprehendat rem illam non solum vt delectabilem visui, sed etiam vt delectabilem tactui, & carni: ex qua imaginatione naturaliter sequitur in affectu complacentia & delectatio, in spiritibus & sanguine commotio, & hinc in membris rebellio. Itaque curiosi aspectus sunt valdè vitandi. nam innumeris ex illis sunt perducti ad lapsum. Hinc Psalm. 118. *Auerte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuificame.* & Ecclesiastici 31. *Ne quis oculo quid creatum est? Iob 21. Pepigi sedus cum oculis meis, ne vquam cogitarem de virgine.* Admisceat se plerumque diabolus, & facit vt species visa assidue obuersetur phantasia, quæ sensum affectum allicit, & naturam commouet.

Periculum
ex aspectu.

Si autem versetur circa partes inhonestas, etsi non tantam vim habeat, quantam contactus, nec tam directè moueat; tamen plerumque naturam concitat, & voluptatem carnalem excitat, quam sine peccato mortifero intendere non potes, vt docet Siluest. v. Delectatio, q. 4. Si autem ob causam necessariam vel vilem fiat, & nulla talis voluptas intendatur, non erit peccatum, etsi ea præter intentionem subrepat.

Ex curiositate.

Si autem ex curiositate fiat, non potest excusari à peccato veniali; imò nec à mortali, si circa diuersum sexum: quia est res valdè scanda contra naturalem honestatem, & valdè libidinem prouocans. Idem ob eandem rationem dicendum, si fiat specie mortificationis; vt docet D. Anson. 2. p. tit. 5. cap. 1. §. De quibusdam qui huiusmodi prætextu feminam coram se nudari faciebant, adeò enim id repugnat naturali honestati, vt primi parentes statim post transgressionem non sint passi se nudos videri, vt idem ait. Circa eundem sexum, si ex curiositate fiat, est minor indecentia; tamen potest esse peccatum mortale ratione periculi consensus in voluptatem, vel in actum turpem, aut ratione scandali.

D V B I T A T I O I X.

Quale peccatum sit stuprum & raptus.

D. Thomas art. 6. & 7.

66
Stuprum
generatum.

S *Stuprum* generatum significat omnem concubitum legibus vetitum. vnde passim apud Auctores *adulterium, incestus, & libido præposita* stuprum vocantur: vt ex Plauto, Cicerone, & aliis constat.

Strictè.

Strictè verò accipitur pro virginis violatione, maximè si per vim fiat. quo modo addit malitiam mortiferam contra iustitiam, actui fornicationis; estque graue crimen, quod etiam morte per leges punitur; siue virgo sit, cui vis illata est, siue corrupta. Grauius tamen est in virgine, propter florem pudicitia vi ereptum.

Si verò non fiat per vim, sed ipsa sponte con-

sentiente, probabilis est circumstantiam virginis non addere malitiam mortiferam, vt ostensum est lib. 2. cap. 10. dubit. 1. quo cap. de hoc vitio & obligatione iustitiae ex eo orta lat multa diximus.

Raptus propriè dicitur, cum persona aliqua libidinis causâ, vi illata abducitur, siue sit masculus, siue femina; siue nupta, siue innupta; siue vis inferatur soli abductæ, siue ijs quorum potestati subest, siue vtrisque: vt colligit Gratianus ex c. 3. De raptoribus. 36. q. 1. Ad raptum enim tria requiruntur; nimirum vis illata, abductio, & vt fiat causâ concubitus, aut alterius libidinis.

Si non abducatur, sed in loco violetur, non propriè dicitur *raptus*, sed vim seu *stuprum* passa: quamuis generatim id etiam raptus vocetur, iuxta D. Thomam art. 7. & Nauar. cap. 16. num. 3. & Gratianum d. c. 3. De raptoribus. 36. q. 1. quem sequuntur alij. vnde & pœnæ raptorum ad tales pertinent. Similiter si nulla vis inferatur, sed ipsa sponte discedat cum amasio, parentibus nescientibus, non erit propriè raptus, sed voluntaria fuga. Itaque requiritur vt vis inferatur vel ipsi, vel saltem ijs ad quos pertinet, v. g. parenti, marito, sponso, curatori; abducendo illam ipsis contradicentibus, & repugnantibus.

Si abducatur non causâ libidinis, sed redigendi in seruitutem, & vindicandi dominij, dicitur *plagium*, non raptus: est enim furtum hominis, non luxuria. non tamen requiritur ad raptum vt re ipsa concubitus sit secutus; sufficit vt eo sine raptus sit, vt ex variis textibus Iuris colligitur.

Petes, Quomodo ergo raptus ponitur species luxuria, cum potius sit species iniuriæ? 67
Quomodo
pertinet
ad luxuriam.

Respondeo, Ratione intentionis pertinere ad luxuriam; quia libidinis causâ sit: ipse tamen actus exterior secundum se solum est contra iustitiam, nisi ei coniungatur violatio. Vel certè dicendum est, raptum completum esse speciem luxuria; completur enim per concubitum, ad quem proximè tendit: & sic ratione sui termini pertinet illud opus externum ad luxuriam, veluti quadam species eius; non tamen est propriè, seu metaphysicè loquendo, species; quia circumstantia illa, per quam contrahitur communis ratio luxuria in raptu, non est propriè contra castitatem, sed contra iustitiam.

Ex his patet, duplicem malitiam in hoc actu includi; alteram contra iustitiam, alteram contra castitatem: ac proinde ad vtrumque vitium pertinere; quamuis ratione finis inter species luxuria numeretur. In raptu
est duplex
malitia.

Notandum est, graues pœnas vtroque Iure in raptos esse constitutas, L. vnica, C. de raptu virginum, &c. pro raptu puella, vel mulieris honesta; siue nupta, siue innupta, statuitur supplicium capitis tum raptori, tum ijs qui ipsi auxilio fuerint: & bona eorum addicenda per Iudicem mulieri raptæ. Deprehensus in flagrante crimine, potest à coniunctis personis, & à tutoribus, vel curatoribus raptæ impunè interfici. Si raptus sit serua, etiam supplicium capitis decernitur, absque tamen bonorum additione. Hic sub raptu Doctores etiam vim illatam libidinis causa, etsi persona non sit abducta, intelligunt.

Iure verò Canonico cap. Raptor. 33 & cap. 34. Statutum. 27. q. 2. statuitur, Primò, vt raptor alienæ sponsæ publica pœnitentia mulctetur.

Secun-